

Зовнішня історія. Penis. Керівництво з експлуатації

Чоловічий статевий орган — це позачасове джерело задоволення, сорому і дискусій. І хоча погляди на пеніс змінювалися від епохи до епохи та від культури до культури, первинна функція органу залишилася незмінною впродовж тридцяти тисяч років. І здається, орган, який був предметом такої уваги, вже не приховує жодних таємниць і не дивує. Але це не так.

До цього надважливого елемента чоловічого тіла лишається стільки запитань (і більшість від самих чоловіків). Ідеальний розмір та гонитва за сантиметрами, тортури інквізиції та операції зі збільшення пенісу, потрібна-непотрібна крайня плоть, ерекція та еякуляція; як боротися зі статевими дисфункціями, травматичний досвід, маленькі, але важливі яєчка, де шукати чоловічу точку G, місцезнаходження та таємниці простати — ви будете здивовані тим, що приховує та на що вповні здатен найголовніший символ маскулінності. Ідеал статевого органа в історії — дискусії про розмір

Несподіване повстання: неконтрольована ерекція — норма чи збій

Тестостерон — джерело вічної молодості?   Вередливі горіхи: рання діагностика раку яєчок   Сечовий міхур та інші «очисні споруди»

Справжня наукова сенсація

ЗОВНІШНЯ ІСТОРІЯ

Стурла Пілссон

PENIS
КЕРІВНИЦТВО
З ЕКСПЛУАТАЦІЇ

**МІЖНАРОДНИЙ
БЕСТСЕЛЕР**

КСД

Стурла Пілског

ЗОВНІШНЯ ІСТОРІЯ

PENIS
КЕРІВНИЦТВО
З ЕКСПЛУАТАЦІЇ

ХАРКІВ
2021 КСА

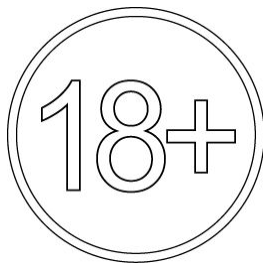
КСД

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2021

ISBN 978-617-12-9172-0 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Видавництво не несе відповідальності за можливі наслідки виконання наведених у книжці рекомендацій. Книжка не може замінити консультації спеціаліста

Перекладено за виданням:

Pilskog S. Penis: En håndbok. / Sturla Pilskog. — Oslo: Kagge Forlag AS, 2020. — 216 p.

Переклад з норвезької *Вікторії Савчук*

Науковий редактор к.м.н. *Стеценко Т. В.*

Дизайнер обкладинки *Анастасія Попова*

Пілскоґ С.

П62 Зовнішня історія. Penis. Керівництво з експлуатації / Стурла Пілскоґ ; перекл. з нор.

В. Савчук. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 320 с. : іл.

ISBN 978-617-12-9089-1

ISBN 978-8-205-51176-7 (нор.)

Чоловічий статевий орган — це позачасове джерело задоволення, сорому і дискусій. І хоча погляди на пеніс змінювалися від епохи до епохи та від культури до культури, первинна функція органа залишилася незмінною. І, здається, орган, який був предметом такої уваги, уже не приховує жодних таємниць і не дивує. Але це не так. Ви будете здивовані тим, що приховує та на що здатен найголовніший символ маскулінності.

УДК 811.113.5+611.06

© Kagge Forlag AS, 2020

© Depositphotos.com / Ostapius, Creatarka, фото автора на обкладинці, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2021

Вступ

Жодних норм не існує. Усі люди — винятки з правила, якого не існує.

Фернандо Пессоа

Чоловічий статевий орган — це позачасове джерело задоволення, сорому і, не в останню чергу, дискусій. І хоча погляди на пеніс змінювалися від епохи до епохи та від культури до культури, первинна функція органу — дбати про те, щоб ми рухалися вперед через нові покоління, — залишається незмінною впродовж тридцяти тисяч років. А те, що її виконання супроводжується задоволенням і радістю, — по суті, бонусна система, запроваджена еволюцією, щоб мотивувати нас до поширення своїх генів.

Можна подумати, що орган, який так довго був предметом пильної уваги, уже не приховує жодних таємниць. Але це не так. Багато хлопців і чоловіків відчуває невпевненість, хвилювання і страх, що з ними щось не так або що вони якось виділяються. Як уролог, я зустрічаю чимало таких, кого цікавить: чи їхні пеніси достатньо довгі? чи не настає сім'явиверження надто швидко? чи гуля в мошонці часом не ракова пухлина? чи слід голитися внизу, щоб завоювати кохану дівчину? Сьогодні багато хто консультується в лікаря Гугла, перш ніж прийти до мене. Зазвичай це погана ідея. Нинішнє вільне інформаційне суспільство має багато переваг, але й здатність перетворювати міфи на реальність також.

Більшість того, що досі було сказано і написано про пеніс, стосується його функції як статевого органа, адже саме це зробило його відомим. Але він є також важливою складовою іншої системи органів. Разом із нирками та сечовим міхуром пеніс утворює сечовивідні шляхи в організмі чоловіка, і в цій ролі він стикається з багатьма труднощами. Тож книжка про пеніс буде неповною без розповіді про інші статеві та сечовивідні органи.

Незалежно від того, використовується він для того, щоб мочитися, чи для розмноження, функції пеніса вимагають взаємодії з низкою інших частин тіла, у якому «все пов'язано з усім». Зважаючи на це, книжку можна було б побудувати по-різному. Часом доречно

повторити відомості, уже згадані в інших контекстах. Сподіваюся, такі повтори сприятимуть кращому розумінню і не вганятимуть у нудьгу.

Книжка написана на історичному тлі, на яке я там і тут намагався накидати певні штрихи, подекуди доволі віддалені в часі. Історія — моє хобі, тож я час від часу згадуватиму різні теорії, які, на мою думку, є найбільш вірогідними і популярними, із чим, можливо, справжні історики не погодяться. І тут я із задоволенням вислухаю фахові зауваження.

Я все ж сподіваюся, що можливі естетичні недоліки не завадять книжці досягти своєї головної мети: долучитися до наведення ладу в чоловічому статевому органі, відділити факти від побрехеньок і легкі безневинні недуги від серйозних захворювань. Водночас, розглядаючи різні бентежні питання, ми поглянемо, як вони впливали на суспільство в усі часи, і я щиро сподіваюся, що все, викладене на наступних сторінках, посприє звільненню хоча б частини чоловіків від болісних підозр, що з ними щось не так. Адже більшість із нас є нормальними, і якщо хтось виходить за рамки нормального — так, і це теж цілком нормально.

*Осло, грудень 2019 р.
Стурла Пілскуґ*

Розділ 1. Від наскельних малюнків до Tinder

Оголеність швидко стає буденним явищем, коли постійно практикується.

Марта Нуссбаум

Ми всі бачили їх — численні пеніси, нашкрябані в громадських туалетах, залізничних вагонах та шкільних убиральнях. Це частина традиції, що тягнеться з незапам'ятних часів. 2004 року на віддаленому острові Астипалая було знайдено камінь, на якому якийсь грек близько 2500 років тому старанно видряпав ерегований член та супровідний текст: «Тут був Никаситимос і підкорив Тиміона». Обидва імені чоловічі, що засвідчує: до гомофілії на тих теренах у ті часи ставилися значно легше, ніж у багатьох місцях у наші дні.

Пеніс не лише відігравав непересічну роль у Давній Греції, а й справив доленосний вплив на різні культури впродовж усієї людської історії. Цей орган уважався втіленням сили та здатності суспільства рости і розвиватися. Важливою передумовою досягнення високої суспільної мети є насамперед спроможність громадян розмножуватися. Пеніс не лише необхідний інструмент для реалізації цього завдання — його ще й легко зображувати. Тож зовсім не дивно, що чоловічий статевий орган став помітним символом родючості, розвитку та добробуту.

Графіті на Астипалаї — далеко не перший опус, присвячений пенісу. Найстаріші печерні малюнки та петрогліфи з такими мотивами датуються пізньою частиною кам'яного віку і мають, таким чином, сорок тисяч років.

«Голодні» римляни

Хоча і наших прадідів, які жили в печерах, і давніх греків вочевидь цікавив чоловічий статевий орган, усі вони були невинними хлоп'ятами порівняно з римлянами. У давньоримському місті кроку

не можна було ступити, щоб не натрапити на зображення або повідомлення сексуального змісту, пеніси ж були воістину всюди.

Погляд римлян на оголеність та сексуальність значно відрізнявся від тих, що характеризували наступні епохи. Майже впродовж усього існування Римської імперії пеніс, а особливо ерегований пеніс, був символом сили і влади. Сексуальність сприймалася не тільки як природна частина життя, а ще й як інструмент домінування. Вільні римські чоловіки могли займатися сексом здебільшого з ким хотіли — з дружиною, коханкою чи випадковою рабинею, — це було несуттєво. Секс між представниками однієї статі теж був доволі прийнятним. Важливо було зважати на одне: хто є активною стороною. Дозволити проникнення в себе означало символічну відмову від впливу і влади в суспільстві. Для солдата покарання за це було таким само суворим, як і за дезертирство, — його засуджували на смерть.

Небагато знайдеться місць, де ставлення до сексу було більш очевидним, ніж у Помпеї, місті, похованому під попелом за кілька секунд 79 року після Р. Х., під час страхотливого виверження вулкану Везувій. 1748 року в тих місцях розпочалися розкопки, й археологи віднайшли місто, застигле в часі, яке донині продовжує давати нам неоціненний матеріал для вивчення буденного життя давніх римлян.

Дуже швидко дослідники з'ясували, що Помпеї були свого часу курортом — місцем, куди їхали відпочити та побалувати себе, і не в останню чергу через заняття сексом. Його вулиці та стіни будинків рясніють гравюрами ерегованих пенісів, що вказують шлях до численних борделів міста. У самих борделях виявлено картини та мозаїки, які залишають небагато простору для фантазії. Лише в борделі «*Lupinas*» («Вовча нора») можна побачити понад 100 зображень сексуальних позицій і дій.

Наскільки цікавими є картини і мозаїки, настільки ж широкий і вибір текстів, що прикрашають стіни повсюди в Помпеї. Багато з них вельми нагадує те, що ми й сьогодні часом зустрічаємо в громадських туалетах, і засвідчує, що у певних сферах майже за 2000 років люди особливо не змінилися. На думку дослідників, помпейські графіті були написані звичайними римлянами, і вони дуже різні — від невинного «Маркус кохає Спендузу» до грубіших висловлювань на кшталт «Я тут переспав з багатьма жінками» і «Теофілусе, не займайся оральним сексом із жінками біля міського муру, як пес».

Не дивно, що в такому суспільстві серед богів на захист від зміїв, смертності немовлят та порушення обіцянок знаходимо також спеціального бога, що опікувався пенісами, — Фасцинуса. Це ім'я знайшло продовження в слові «фасцинація» (від *lat. fascinare* — «зачаровувати» або «вдаватися до магії»).

У Римській імперії звичним було використання прикрас у формі пеніса з крилами, так званих фасцинумів. Їх часто вішали на шию новонародженим хлопчикам для захисту від зла та шкідливої магії. Окрилені пеніси знаходимо повсюди в тогочасних графіті та мозаїках у Римі та інших містах.

Dick pics

Сьогодні зображення пеніса перемістилися із печерних каменів і римських борделів до *Snapchat* та *Tinder*. Надсилання фото пеніса — *dick pics* — геть незнайомим особам стало поширеним явищем.

Програма *NRK¹ Innafor* («У межах») 2018 року ознайомила громадськість із результатами дослідження, в рамках якого норвежців у віці 18—30 років запитували про їхній досвід, пов'язаний із *dick pics*. 59 % жінок повідомили, що отримували такі фото, й більшість описала цей досвід як небажаний. Водночас третина чоловіків відповіла, що надсилали знімки пеніса, і лише 6 % зізналися, що робили це з власної ініціативи. З цього випливає очевидний висновок: у розумінні поняття «заохочення» між жінками і чоловіками існує певна відмінність.

Статистика Норвегії узгоджується, поза тим, із ширшими дослідженнями, проведеними з-поміж інших країн у США, і ніщо не свідчить про те, що явище *dick pics* найближчим часом зникне. Тож чоловікам, які надсилають такі знімки, варто усвідомити, чого вони таким чином досягають. Коли їх запитують, відправники здебільшого відповідають, що роблять це з метою почати сексуалізовану розмову. Розрахунок простий: якщо одна зі ста жінок відреагує позитивно, то воно того вартує. Інші розповідають також, що не впевнені в собі й своєму «спорядженні». Надсилати фото свого пеніса і, можливо, зрідка отримувати позитивні відгуки, є для них таким собі способом підвищити власну самооцінку.

Незалежно від причин, що спонукають хлопців та чоловіків надсилати *dick pics*, не зайвим буде ввійти у становище отримувача, щоб зрозуміти, що відчуває він/вона. Дослідження показує, що майже 70 % жінок зазнали неприємних і принизливих переживань, пов'язаних з отриманням таких фотознімків, лише 12 % сприйняли це як щось кумедне, і жодна не вважала це сексуально збудливим. Надсилання знімків пеніса особам, які про це не просили, прирівнюється до того ж до появи в громадському місці в оголеному вигляді й передбачає відповідальність згідно із законом. Тож навіть якщо ви вважаєте фото свого пеніса вельми привабливими, приберіть їх для тих, хто фактично хоче їх бачити.

Фасцинація пенісом має право на існування, байдуже, сидить він на вашому власному тілі чи на чиємусь. Адже до цього вдавалися ще наші далекі пращури. Однак незалежно від того, наскільки гарно пеніс запакований і представлений, важливо, що всередині.

¹ NRK — державна телерадіокомпанія Норвегії. (Тут і далі прим. перекл., якщо не зазначено інше.)

Розділ 2. Складний, але простий пристрій

Бог наділив кожного чоловіка пенісом і мозком, однак відміряв їм крові, якої достатньо для використання лише чогось одного нараз.

Робін Вільямс

Пеніси різняться між собою. Цей химерний орган може дуже відрізнитися в різних чоловіків. Якщо ми порівняємо себе з іншими тваринами, відмінності будуть іще очевиднішими. Водночас спільним для всіх пенісів, незалежно від зовнішнього вигляду й від того, для кого вони причеплені — до людини, миші чи шимпанзе, — є їхня місія: пеніс — полігон для стрільби клітинами сперми. Він дбає про те, щоб приблизно два-три мільйони сперматозоїдів, яких постачають через сім'явиверження, опинилися якомога ближче до жіночої матки. Цей орган призначений для того, щоб плодитися й розмножуватися.

Пеніс, звісно, використовується також для того, щоб мочитися, хоча для цього він, зрештою, не потрібен. Якби виведення сечі з організму було його єдиним завданням, то чоловіки, як і жінки, могли б мати короткий сечовипускний канал і придатний для цього отвір у зручному місці на тілі.

Почнемо з інтерсексуальності

З допомогою ультразвуку, починаючи з 16-го тижня вагітності, можна визначити стать майбутньої людини. Але чому ми не можемо дізнатися про це раніше? Причина полягає в тому, що зовнішні статеві органи остаточно формуються приблизно на 17-му тижні. До цього моменту важко, якщо взагалі можливо, стверджувати напевне, що плід є хлопчиком або дівчинкою.

У перші два місяці свого життя в материнському тілі плід по суті є інтерсексуальним. І лише на сьомому тижні чоловіча Y-хромосома починає даватися взнаки. Наш спадковий матеріал, ДНК,

розподіляється на 46 хромосом, які, у свою чергу, поділяються на 23 хромосомні пари. Одна із цих пар — статеві хромосоми, які існують у двох варіантах — XX або XY. Саме їхні гени визначають нашу стать: XX стане жінкою, а XY — чоловіком.

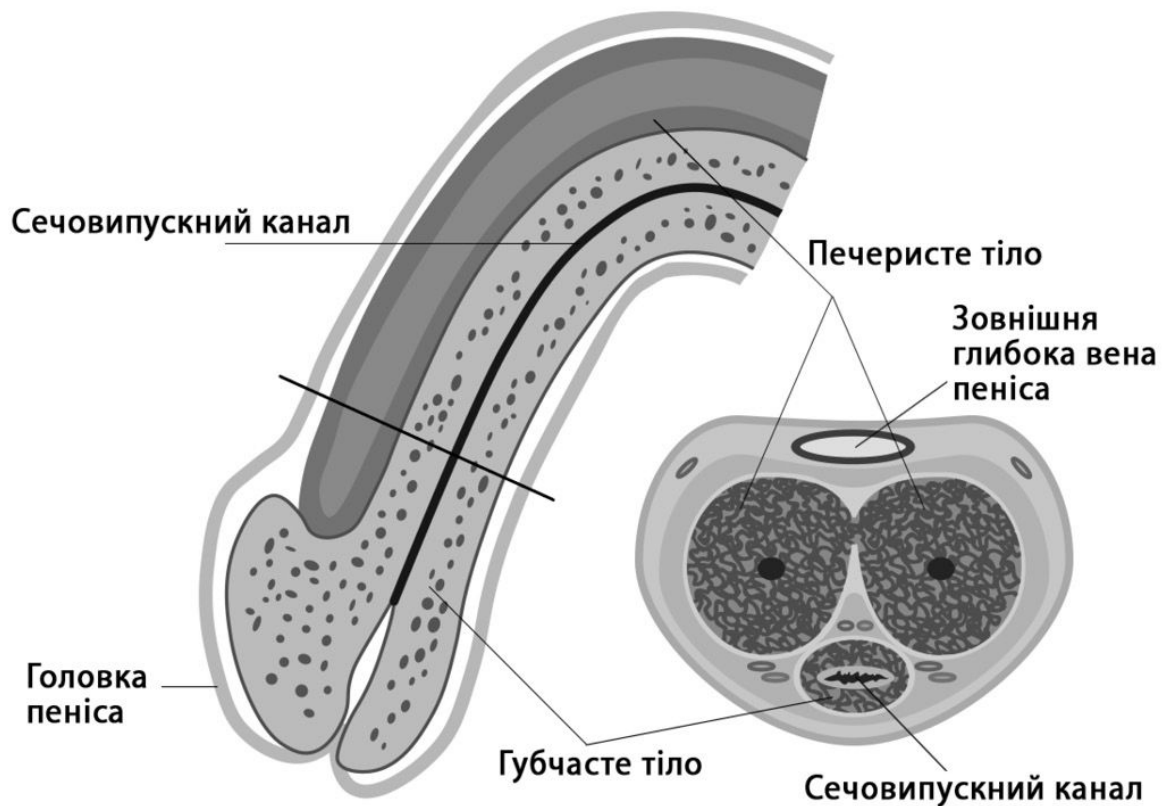
На сьомому тижні вагітності ген Y-хромосоми активується і дає організму завдання продукувати певний білок (SRY). Щойно запускається продукування цього білка, у плода починають розвиватися яєчка. З-поміж перших клітин, які утворюються і згодом стануть яєчками, — клітини Сертолі. Згодом вони відіграватимуть важливу роль у продукуванні клітин сперми. Однак їхнє першочергове завдання: розвивати інший тип клітин — клітини Лейдіга, основоположні для формування чоловіка — як під час розвитку плода, так і тривалий час після народження. Ці клітини, власне кажучи, відповідальні за продукування чоловічого гормона — тестостерону. Щойно тестостерон виробився, починають розвиватися зовнішні чоловічі статеві органи, і впродовж наступних тижнів у плода формуються пеніс і мошонка.

Губки та трубки

Зовні пеніс людини не такий уже й цікавий. Звісно, ним можна скористатися для багатьох розваг, однак сама форма не те щоб дуже захоплювала.

Грубо кажучи, пеніс утворюють стовбур, головка статевого члена та крайня плоть, і саме ці його частини ми бачимо. Тимчасом пеніс значно цікавіша штука, але щоб переконатися в цьому, треба зазирнути глибше. Якщо зробити рівний розріз посередині (не робіть цього вдома!), можна побачити, що всередині він складається із чотирьох основних частин.

Перше, що помічаєш, — дві циліндричні подушки, які становлять верхній шар і простягаються по всій довжині пеніса. Вони називаються *corpus cavernosa*, або українською — печеристими тілами. Під цими двома розташоване трохи менше губчасте тіло під назвою *corpus spongiosum*, а всередині всього цього проходить уретра, більш відома як сечовипускний канал.

Пеніс у поздовжньому розрізі

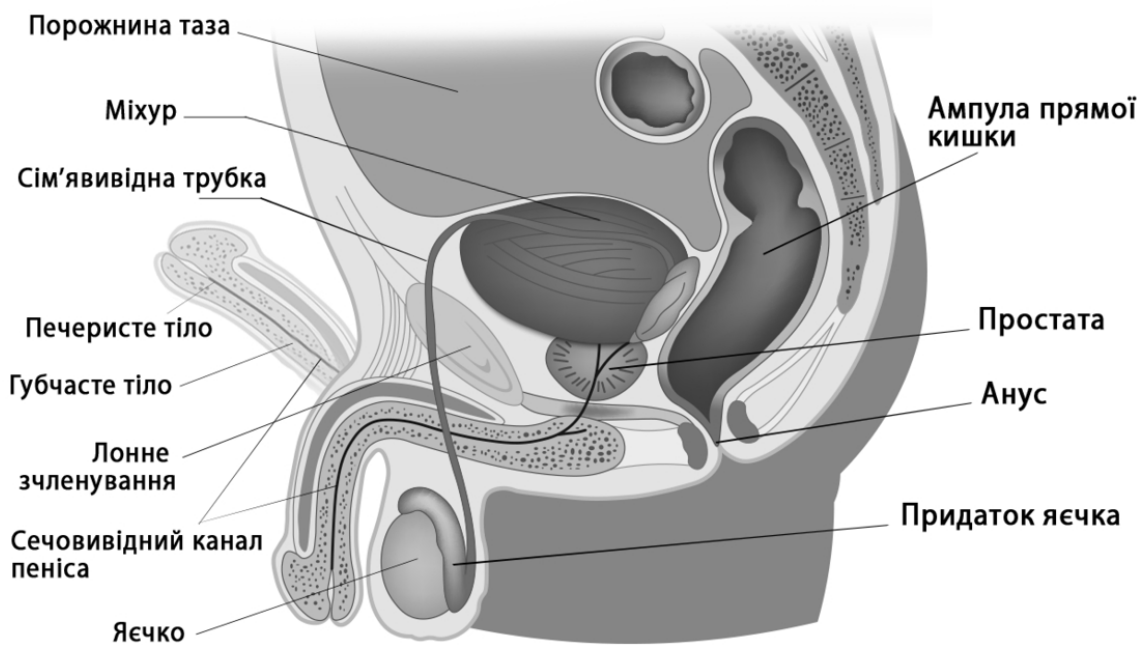
Саме печеристі тіла переважно забезпечують функцію ерекції в чоловіків. Як і губки, вони складаються із сотень крихтих, взаємопов'язаних порожнин, які називають синусами. Довкола печеристих тіл ми бачимо міцну слизову, що називається фасцією Бака і покриває їх практично по всій довжині.

З внутрішнього боку фасції Бака ми виявляємо ще одну міцну оболонку (*tunica albuginea*), яка покриває кожне з двох великих печеристих тіл.

Без цих слизових ерегований пеніс більше скидався б на яблуко, ніж на банан. Ми детальніше зупинимося на тому, як саме слизові визначають форму ерегованого органа, у розділі про ерекцію.

Чому він спрямований убік?

Пеніс рідко буває прямим, мов лінійка, — що у провислому, що у штивному стані. Найбільш звичне пояснення, яке я чув, — що він завертається в бік доміантної руки: праворуч — у праворуких і ліворуч — у шульг. Раціональне пояснення цієї теорії таке: член закидає в бік тієї руки, якою чоловік мастурбує, — його природно тягне в цей бік.

Поперечний зріз, що показує взаємне розташування пеніса та інших структур таза

Ця теорія, поза сумнівом, не позбавлена шарму і має свою логіку, однак вона цілком хибна. Причина нахилення пеніса праворуч або ліворуч тільки генетична. Хоча наш організм видається на перший погляд досить симетричним, якщо придивитися пильніше, можна побачити багато дрібних відмінностей між правою і лівою половинами. Ця асиметричність поширюється і на сухожилля, якими пеніс кріпиться до таза. Одне з них зазвичай коротше за інше, тому пеніс підтягує в цей бік.

Тож можете мастурбувати досхочу, нічим не переймаючись: пеніс однак нахилитиметься куди йому заманеться.

Головка пеніса

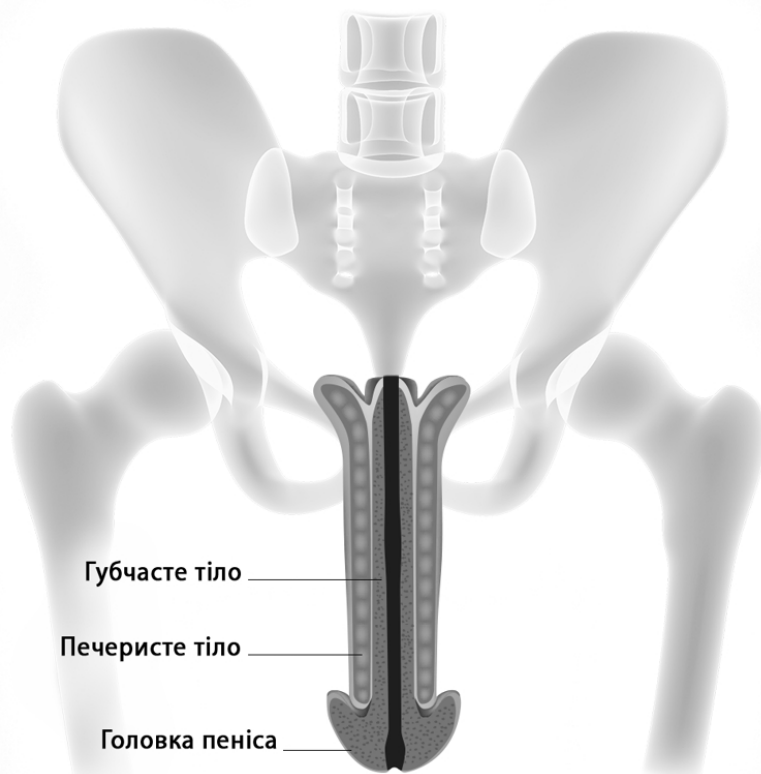
На самому кінці невелике губчасте тіло — *corpus spongiosum* — змінює форму і переходить у *glans penis* — утворення, більш відоме як головка пеніса. Через форму її часто порівнюють із грибом, але назва

glans прийшла з латинської й означає «жолудь». Яким би твердим не був пеніс, його головка зберігає досить м'яку текстуру, що пом'якшує зіткнення, спричинені великим ентузіазмом під час сексуальної активності. Вона виконує функцію подушки, яка захищає решту пеніса від ушкодження.

На кінчику головки ми бачимо отвір сечовипускного каналу — *meatus urethra*. Він довгастий і вузький, але в декого може мати більш заокруглену форму. Зазвичай цей отвір простягається трохи вниз по головці. В окремих людей сечовивідний канал відкривається в інших місцях на пенісі. Це називається гіпоспадією і є вродженим станом, який трапляється приблизно в трьох із тисячі хлопчиків. При гіпоспадії отвір сечовивідного каналу розташований уздовж внутрішньої частини пеніса, іноді щільно прилягає до нормального місця розташування, тоді як іноді може виявитись аж біля кореня члена. Такий стан не є небезпечним, однак якщо отвір особливо незручно розташований, це коригується хірургічними методами. Здебільшого вдається досягти наближених до норми форми і функції.

Округлий кант довкола головки пеніса називається *corona glandis*, що перекладається як корона (вінчик). Він часто має трохи темніше забарвлення, ніж решта головки, і є особливо чутливим місцем, яке відіграє важливу роль у досягненні сім'явиверження.

Зображення пеніса знизу

При переході від *corona glandis* до стовбура пеніса утворюється своєрідне заглиблення. Як і решта в організмі, воно отримало власну назву — *sulcus coronarius* (венозна борозна), — яку, втім, поділяє із заглибленням на поверхні серця.

Зважаючи на головну функцію пеніса, нікого не має дивувати те, що цей орган добре оснащений нервами. Більшість із них розташовано на головці. Від шести до восьми тисяч нервів, які відповідають за насолоду, сполучають її із центрами в головному мозку. Це робить головку пеніса однією з найчутливіших ділянок тіла, а її стимуляція сприяє, власне, оргазму і сім'явиверженню. Більшість нервових сенсорів розташовано довкола вінчика й на spodі, де крайня плоть кріпиться до головки. Малі нерви в *glans penis* збираються в більший дорсальний нерв, який пролягає у верхній частині пеніса і тягнеться до таза. Тут він зустрічається з іншими нервами цієї зони, і разом вони

утворюють великий пудендальний (статевий) нерв, що простягається далі вгору, аж до спинного мозку. Тим самим маршрутом рухаються нервові імпульси від клітора в жінок, що, знову ж таки, показує, наскільки чоловіки й жінки схожі.

Страхітливі білі цяточки

Майже половина всіх хлопців стикаються із білими відростами, що утворюються вздовж канта головки пеніса. Це неабияк турбує. З-поміж сотень запитань про здоров'я, отримуваних мною від молоді через інтернет, третина належала юнакам, які підозрювали, що це серйозне захворювання. Здебільшого вони боялися, що підхопили якусь венеричну хворобу, але дехто підозрював у себе рак. Насправді такі відрости цілком безпечні. Їх називають *pearly penile papules* (перламутрові папули), і вони є доброякісними шкірними пухирцями, які супроводять гормональні зміни в організмі в період статевого дозрівання. Вони не передаються сексуальним шляхом, ніколи не переростають у якусь серйознішу хворобу і зазвичай зникають у післяпідлітковий період, після завершення статевого дозрівання.

Витривалий, але чутливий

Упродовж життя шкірі на головці пеніса добряче перепадає. Здебільшого вона чудово дає собі раду з усім тим, однак є чимало такого, що її турбує. Дуже багато хлопців і чоловіків різного віку потерпає від висипання, почервоніння, печіння або болісної чутливості головки пеніса. Майже завжди причиною є незначне поверхневе запалення шкіри, яка вкриває головку. Таке запалення отримало назву «баланіт», яка, на перший погляд, більше пасувала б для позначення запалення в іншій частині чоловічих статевих органів.

Баланіт дуже поширений і зазвичай швидко минає. Утім для декого запалення може стати серйозною проблемою, якщо затягнеться на тривалий час або через постійні рецидиви. Причин цього може бути багато — від чисто механічного подразнення до бактеріологічних чи грибкових інфекцій. Саме по собі це захворювання не свідчить про погану гігієну, однак недотримання її вимог протягом тривалого часу може збільшити вірогідність виникнення баланіту. Водночас миття до безтями — це теж не варіант. Більшість чоловіків обережні в митті пеніса та догляді за ним, проте важливо усвідомлювати, що надто ретельне миття робить головку пеніса більш уразливою. Шкіра на ній тонка й доволі чутлива, тому важливо використовувати всі наявні механізми захисту.

Мий, але не передавай куті меду

Пеніс легкодоступний для миття і догляду там, де він звисає. Через це його частенько піддають аж надто ретельним гігієнічним процедурам у душі чи ванні. Однак надміру старанне миття, а особливо вживання сильних мийних засобів може спричинити висихання шкіри і зменшення кількості захисних речовин, яким там належить бути. Тому ось вам слушна порада: використовуйте лише воду, зрештою нейтральне непарфумоване інтимне мило або подібні засоби. Трохи теплої води — більш ніж достатньо для доброго очищення, і ви до того ж уникнете ризику ураження або подразнення шкіри.

Але недостатнє очищення — це теж недобре. Хоча виділення, які утворюються під шкірою, мають захисну силу, вони повинні регулярно замінюватися. Коли наліт залежується, це створює середовище для розмноження бактерій. Незабаром ви починаєте не надто привабливо пахнути. Довкола пеніса і мошонки розташовано, крім того, багато потових залоз, а оскільки в цій частині тіла зазвичай досить спекотно, то й тут відносно швидко почне з'являтися запах. Тож пам'ятайте: пеніс і прилеглу зону слід очищувати принаймні через день.

Крайня плоть

Головка пеніса при народженні закрита крайньою плоттю, або припонцем. Це подвійний шар шкіри, яка є продовженням шкіри стовбура пеніса. Крайня плоть є насамперед механічним захистом від дотиків та подразнення чутливої тонкої головки пеніса.

Внутрішній бік крайньої плоті має до того ж іншу функцію. Її поверхня тут покрита слизовою оболонкою, яка захищає шкіру головки від висихання.

Деякі вчені вважають, що крайня плоть є тим, що називають рудиментарним органом, тобто органом, який виконував певну функцію на ранніх стадіях нашого розвитку, але зрештою цю функцію втратив. Наш організм має кілька рудиментів, серед яких найбільш відомим є сліпа кишка. Стосовно того, чи належить до таких органів крайня плоть, учені ще не дійшли згоди. Незалежно від її функції на сьогодні, наявність крайньої плоті є нашою спільною з рештою приматів ознакою. Вона була з нами впродовж 65 мільйонів років еволюції!

Крайня плоть починає розвиватися разом із рештою чоловічих статевих органів на сьомому тижні вагітності. У жінок утворюється аналогічна складка в шкірі. Вона огортає клітор і захищає його. Усі хлопчики народжуються із крайньою плоттю, яка прикриває головку

пеніса. Вона може також звисати, значно виступаючи за межі головки, — цілком звичний стан, який серед урологів часто називають хоботковою крайньою плоттю.

Є багато свідчень того, що раніше довга крайня плоть сприймалася як щось позитивне. Давні греки зайшли так далеко у своїй зацікавленості естетикою людського тіла, що оголошували хворими тих, у кого бракувало крайньої плоті або вона лише частково прикривала головку. Цей стан називали *ліподермозом* і пропонували низку способів його лікування. Лікування полягало в тому, що розтоплену суміш чорного перцю, бджолиного воску, телячого жиру та каніфолі виливали на крайню плоть. Результат був доволі сумнівний. Більш ефективною була дія різних винайдених греками методів розтягування крайньої плоті. На стародавніх глечиках, мозаїках та малюнках зображено оголених чоловіків з прив'язаними до живота тонкими пасками, інший край яких тісно оперізував ту частину крайньої плоті, яка виступала за межі головки пеніса. Таке пристосування називалося кінодезме, і дехто стверджував, що шкіру розтягували з єдиною метою: довга крайня плоть забезпечувала високий статус. Однак більш вірогідно, що головна мета таких дій полягала все-таки в тому, щоб заховати головку.

На перший погляд видається, ніби крайня плоть вільно звисає довкола головки пеніса. Вона, однак, добре закріплена зі спіднього боку головки шкіряною вуздечкою, що називається *frenulum*. (Аналогічну деталь знаходимо під язиком, яка тут називається *frenulum lingua*. Вона більше відома як вуздечка язика.) На цій ділянці пеніса можна знайти найбільше нервів, а отже, вона відіграє важливу роль у сексуальній стимуляції. Тож під час обрізання треба делікатно обходитися із цією частиною крайньої плоті.

Вуздечка може спричиняти деякі проблеми. Мати таку струноподібну перетинку в ділянці, що зазнає значного тертя і розтягування, не надто практично. Через таке розміщення вона досить уразлива, хоча її й формує витривала шкіра. Іноді під час сексуального акту трапляються зупинки, спричинені сильним болем на кінцівці пеніса, який раптово відчуває чоловік. Причина банальна — всього-на-всього луснула вуздечка. Такий досвід може настрашити, і не в останню чергу через те, що вуздечка густо пронизана кровоносними судинами, що перетворює безневинний випадок на

доволі криваву пригоду. Але таке ушкодження не є небезпечним, і якою б сильною не була кровотеча, для занепокоєння немає жодних підстав. Зазвичай достатньо накладити компрес під тиском, і за кілька хвилин кровотеча припиниться.

Таке ушкодження може спіткати кожного під час статевих зносин або акту онанізму, однак на практиці трапляється дуже рідко, тож не варто цим перейматися. Та все ж окремі чоловіки мають більшу схильність до ушкоджень такого штибу, ніж інші. У них закоротка вуздечка, ото й тільки. Цей стан має назву *frenulum breve*, і він значною мірою підвищує вірогідність того, що вуздечка може луснути. Іноді вона така коротка, що змушує головку пеніса сильно нахилитися донизу, коли він твердий, що саме по собі може створювати проблеми в сексуальній діяльності. Це дуже просто коригується хірургічним втручанням: вуздечку підрізають, а потім зшивають її у спеціальний спосіб, так що вона стає довшою. Ця пластична операція на вуздечці (*frenulum*) виконується під місцевим знеболенням за 15-20 хвилин. Часто сам факт розриву вуздечки вже може стати достатнім лікуванням. За умови, якщо вона зростеться в такий спосіб, що набуде достатньої довжини. Утім я все ж не рекомендував би цю форму лікування.

Власна намазка крайньої плоті

Розгляд біологічно нормального пеніса буде неповним, якщо не згадати смегму. Це слово грецького походження й означає «мило», та більш відома її народна назва — «півневий сир»². І хоча багато хто морщить носа на саму згадку про смегму, але це цілком нормальне явище, і вона є як у жінок, так і у чоловіків. У чоловіків це суміш секрету малих залоз, розміщених із внутрішнього боку крайньої плоті та на головці пеніса, а також відмерлих клітин шкіри й жирових речовин. Одна з можливих функцій смегми — запобігати висиханню головки пеніса. Припускають також, що це спрощує статевий акт, зменшуючи тертя. Утім ця остання функція більш актуальна для деяких інших видів ссавців, ніж для нас. Більшість видів незначною мірою практикує сексуальні ігри перед актом злягання, а отже, й умови сексуального середовища характеризуються на початку значною

сухістю. Знаходимо смегму і в жінок довкола клітора. І в них вона має такий самий склад і вигляд, як у чоловіків, але, природно, кількість її значно менша.

Смегма виділяється впродовж усього життя, але її кількість доволі незначна до досягнення періоду статевого дозрівання. Тому молоді хлопці нерідко нервують, побачивши білу речовину під крайньою плоттю, через побоювання, що це може бути якась хвороба.

Знімаємо капелюха?

Крайня плоть — добрий приклад того, що не розмір є визначальним. Ця маленька складка шкіри стала призвідницею палких дискусій. Причина того, що всі стали на голову, в тому, що в низці релігій і суспільств крайню плоть традиційно видаляють невдовзі після народження.

Обрізання називають найстарішим у світі хірургічним утручанням — цій процедурі, за деякими підрахунками, 15 тисяч років. Перші картини обрізання знаходимо в гробницях Давнього Єгипту, де ця практика, імовірно, була дуже поширена.

Обґрунтування практики відтинання маленької шапчини пеніса відрізнялися в різних суспільствах. Хтось це робив, беручи до уваги ідею про чистоту, інші — щоб зганьбити переможеного ворога.

Незалежно від історичних передумов, це традиція, яка живе і процвітає. Приблизно третина чоловіків світу обрізані нині, як і колись, хоч і з різних причин. Найбільш відомим є, мабуть, погляд на крайню плоть юдаїзму. Практично всі єврейські хлопчики відбувають обряд обрізання на восьмий день після народження. Релігійні передумови обрізання знаходимо в гебрайській Біблії «Танаху». У Першій книзі Мойсея, в розділі 17-му, Авраам укладає з Богом союз, на знак ушанування якого Авраама та його нащадків вирішено обрізати.

Обрізання широко практикується і в мусульман. Традиція бере початок у тому самому розділі «Танаху». В ісламі правила, щоправда, трохи м'якші й усунення крайньої плоті пов'язане все ж з ідеєю чистоти, як і в самій релігії. Сама процедура в «Корані» спеціально не згадується. В ісламі немає також чітких правил щодо того, коли слід

робити обрізання, але зазвичай це відбувається до виповнення хлопцям п'ятнадцяти років.

В інших спільнотах обрізання практикується теж винятково з міркувань чистоти. Донедавна шестеро з десятих американських хлопчиків виписували з пологових будинків без крайньої плоти. Ці показники дещо знизилися в останні роки.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

MEDLIT
медична література

КУПИТИ